

Korczak Bulletin jrg. 12 nr. 5, september 2025

"Het kind is geen soldaat, verdedigt het vaderland niet, maar lijdt mee." (Janusz Korczak)

Dit Korczak Bulletin is ook te vinden op onze website:

Korczak Inspiratiedag

Een dag voor iedereen die samen met kinderen en jongeren vorm wil geven aan een wereld waarin zij tot hun recht kunnen komen.

Zaterdag 22 nov. 2025

11.00 - 16.30 uur

Dokhuis (NIVOZ)

Doklaan 10, 3087 CB Rotterdam

Elk kind heeft recht op de dag van vandaag

Hoe komt het toch dat wij bij de opvoeding de toekomst steeds centraal stellen in plaats van het heden, terwijl voor het kind het leven zich in het hier en nu afspeelt?

Kom naar de Korczak Inspiratiedag op zaterdag 22 november 2025 in het [DOKHUIS](#) te Rotterdam. Er zijn inspirerende activiteiten met medewerking van o.a. Joop Berding, Leone de Voogd, Arie de Bruin en vele andere jonge en oudere medewerkers.

Meld je aan via [Tickets DOKHUIS Korczakdag](#)

Je ontvangt dan een toegangsbewijs en later het definitieve programma. De toegangsprijs bedraagt : € 30,- (€ 20,- voor lid/donateurs van de Janusz Korczak Stichting en studenten). De prijs is inclusief lunch en koffie/thee/water. Bovendien ontvangt iedere deelnemer **gratis** het boek 'Het recht op de dag van vandaag'. De dag wordt georganiseerd in samenwerking met [NIVOZ](#)

Nash Dom

Er was dit jaar opnieuw een Nash Dom vakantiecamp op onze vertrouwde plek in Middelbeers (NB). Heel veel dank aan alle vrijwilligers die onder leiding van Nienke Wieringa en Zosia Skubisz weer voor een heerlijke vakantie hebben gezorgd voor veel kinderen. Zie: <https://nashdom.nl/>

Sense of Belonging als pedagogische opdracht - drie masterclasses

Hoe maken we ruimte voor jongeren om zich thuis te voelen in zichzelf, in het onderwijs en in de wereld? Deze vraag staat centraal in drie masterclasses Sense of Belonging als pedagogische opdracht, die door NIVOZ worden georganiseerd. Een drieluik voor iedereen die voelt: dit is de kern van mijn werk. Onder leiding van Ingrid Paalman (29 oktober 2025), Elena Carmona van Loon (21 januari 2026), Lorenzo Elstak, Tanja Jadnanansing en Mitchel Sam-Sin (16 april 2026), wordt onderzocht hoe we jongeren kunnen helpen zich thuis te voelen, hun stem te vinden en zich te verbinden. Voor informatie en aanmelding: [NIVOZ: sense-of-belonging masterclasses](https://nivoz.nl/sense-of-belonging-masterclasses)

Podcast Korczak en samenlevingspedagogiek

In de podcast-serie van het Lectoraat Samenlevingspedagogiek van de Fontys Hogeschool gaan hogeschooldocenten Thyme van den Beuken en Marlinde Melissen in gesprek met Arie de Bruin van de Janusz Korczak Stichting. Samen onderzoeken ze hoe Korczaks visie nog altijd inspireert om kinderen volwaardig te zien en serieus te nemen binnen onze samenleving.

Beluister hier de podcast: [Podcast Korczak en Samenlevingspedagogiek.open.spotify.](https://open.spotify.com/show/1234567890)

Verkiezingsdebat Kinderrechten:

Wat doen toekomstige Kamerleden voor kinderen?

Kom erachter tijdens het verkiezingsdebat kinderrechten. In aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen op 29 oktober gaan kandidaat-Kamerleden met elkaar in debat over drie thema's die het leven van kinderen raken: kansengelijkheid, kinderen in de asielketen en online veiligheid.

Datum: woensdag 8 oktober, inloop vanaf 19.30 uur. Locatie: De Balie, Amsterdam

Aanmelden kan via: <https://www.kinderrechten.nl/event/verkiezingsdebat/>

5 oktober: Dag van de Leraar

In 2025 valt de officiële Dag van de Leraar op zondag 5 oktober. Omdat dit in het weekend is, wordt de viering in Nederland verplaatst naar maandag 6 oktober 2025. Leiden is dit keer de Onderwijsstad 2025. Het is tevens de start van de [Nationale Onderwijsweek.nl](https://www.nationaleonderwijsweek.nl).

website tips

Autonomie van kinderen

Een mooie korte introductie door Ellen Emonds over het belang van het respecteren van de autonomie van kinderen, geheel in de geest van Korczak.

<https://www.youtube.com/watch?v=sf5ZGKdzvF4>

Korczak inspireert ook in Thailand

Een mooi voorbeeld hoe Janusz Korczak nog altijd wereldwijd mensen inspireert om kinderen met respect te behandelen en hen een toekomst te geven.

<https://www.youtube.com/watch?v=yUBgoNoViqg>

Digitaal Archief (Korczak Digital Repository)

KORCZAK
DIGITAL
REPOSITORY

Dankzij de inspanningen van Jerry Nussbaum van de Canadese Korczak stichting is in samenwerking met de Universiteit van Warschau en de Universiteit van British Columbia een digitaal archief ontwikkeld over het werk en de geschiedenis van Janusz Korczak. Veel interessante artikelen zijn gratis te downloaden. <https://korczak.ckc.uw.edu.pl/>

(boeken)tips

1. Vandaag is het jouw dag. Auteur: Arie de Bruin (ISBN: 9789083470542)

"Vandaag is het jouw dag" met gedichten van Arie de Bruin (allemaal geschreven naar aanleiding van uitspraken van Janusz Korczak en tekeningen van Len Munnik. Prijs: € 12,50 Bij grote bestellingen kun je aanzienlijke kortingen krijgen: [Zie de FLYER](#)

De opbrengsten zijn bestemd voor de Janusz Korczak Stichting die wel wat extra's kan gebruiken om haar activiteiten te blijven voortzetten en uitbreiden! ([Bestelling Vandaag is het jouw dag](#)) Op deze wijze steun je dus op bijzondere wijze het werk van onze stichting!

Kan nog net voor de Dag van de Leraar, en anders is het een prachtig cadeautje voor Sinterklaas of in het kerstpakket.

2. Er hangt iets van lente in de lucht. Auteurs: Henk Sissing en Theo Magito (ISBN: 9789464713305)

Het schoolleven biedt rijke stof voor dichters. Deze vuistdikke poëziebundel – meer dan 900 gedichten! – neemt je mee in de onderwijsgeschiedenis vanaf de middeleeuwen tot nu, met gedichten en liedteksten uit Nederland, Vlaanderen, Suriname en de Nederlandse

Antillen. De onderwijsgedichten brengen je in een oogwenk terug in je eigen klas, op het schoolplein, in de gymzaal, bij je schoolvrienden, bij de gepeste leerling of bij het piepende krijtje. Een prachtig boek voor iedereen die van poëzie en van onderwijs houdt.

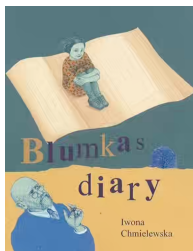
3. En wie niet springt... Auteurs: Chris Buytendijk (eindred.) (ISBN 9789083320489)

En wie niet springt... Over Feyenoord, Joden en de strijd tegen antisemitisme. Een publicatie van Loods 24/Joods Kindermonument. "En wie niet springt...die is een Jood!" Een stadionlied dat massaal wordt meegezongen – zeker bij wedstrijden tegen Ajax. Maar wat betekenen deze woorden eigenlijk? En waarom zingen duizenden Feyenoord-supporters ze uit volle borst mee? In dit indringende boek duiken schrijvers, historici en Feyenoordfans in de vergeten en vaak pijnlijke geschiedenis van Feyenoord en de Joodse gemeenschap van Rotterdam.

Sinds enige jaren geeft Feyenoord i.s.m. de stichting Loods24/Joods Kindermonument workshops over racisme en antisemitisme aan supporters, met name aan hen die een stadionverbod hebben gekregen vanwege antisemitische leuzen. Een prachtig succesvol initiatief!

4. Blumkas Diary. Auteur: Iwona Chmielewska. (ISBN 9780995277861)

Een prachtig prentenboek over Blumka, een meisje dat in het weeshuis van Korczak woonde. Eerder verscheen het in het Duits, nu ook verschenen in het Engels. Onder de kinderen in het weeshuis bevond zich Zygmus, die het leven van een vis redde, Reginka, wiens verhalen de donkerste nacht konden opvrolijken, Pola, die probeerde een erwte in haar oor te laten groeien, Chaimek, die door mieren werd berecht, Szymek die een uienpelwedstrijd won... en een muisje voor wie elke dag op magische wijze kruimels voedsel verschenen. Blumka noteerde dit alles in haar dagboek, en als woorden haar ontbraken, tekende ze de verhalen erbij.

Agenda

- 23 en 25 sept. Presentaties Fontys Eindhoven
- 1 okt. medewerking studiedag Onder de Wieken, Nieuw Beijerland
- 2 okt. Workshops studiedag Saro (Rotterdam)
- 5 okt. Dag van de Leraar
- 7 okt. Workshops Opleiding Firda (Emmeloord)
- 23 t/m 27 okt. Studiereis naar Warschau
- 4 nov. Bestuursvergadering. JKS Online
- 20 nov. Lezing over Korczak in Sjoel (Brielle)
- 22 nov. Korczakdag Dokhuis, NIVOZ (Rotterdam)

Bijlage 1 Column De dag van vandaag

Voor veel kinderen in deze wereld ziet de dag van vandaag er niet paradijselijk uit. Op sommige plekken is het anno 2025 voor kinderen een hel: in Oekraïne, in Soedan, in Gaza, in Congo en nog meer plaatsen waar het geweld van wapens en de waanzin van volwassenen de dag, de liefde en het leven doden. Het recht op de dag van vandaag betekent soms simpelweg 'het recht om nog weer één dag te mogen leven'.

Korczak heeft dat ook aan den lijve ondervonden. Hij maakte vier oorlogen mee, waarvan de laatste hem en de kinderen van zijn weeshuis het leven kostte. Woedend schreef hij al veel eerder dat kinderen de werkelijke slachtoffers zijn van oorlogen waarin de waanzin van volwassenen hoogtij viert. Hij schreeuwt het als het ware uit: deze duivelse parade moet stoppen! Hij wist dat hij de kinderen niet veel mee kon geven voor hun toekomst, hij gaf zichzelf in het heden. En daarmee gaf hij hen hoop en het verlangen naar een betere wereld. Ook wij voelen ons vaak machteloos wanneer we zien hoe op wereldschaal het belang van kinderen geen enkele rol schijnt te spelen bij (politieke) beslissingen, hoe kinderen slachtoffer zijn van bombardementen en uitgehongerd worden, hoe dit goedgepraat wordt als 'collateral damage'. Die woede van Korczak bracht mij tot dit gedicht:

*Alweer een school in puin
bewust en doelgericht beschoten
lijkjes in de olijventuin
van nog meer klasgenoten*

*een school is om te leren
een plaats voor rust
voor liefde en voor levenslust
niet om te bombarderen*

*een plaats voor veiligheid
een plek om les te geven
met digiborden of met krijt
een school is om te leven*

*Elk kind dat hier gedood wordt
klaagt nu de mensheid aan:
waar is hun recht op leven
wat hebben zij gedaan?*

Kunnen wij kinderen dan niets geven?
Jazeker: het verlangen naar een betere wereld, door respect voor elk kind dat deze dag leeft en verlangt...

(tekeningen gezien op een tentoonstelling in het Schindler-museum Krakau over 'Kinderen en oorlog')

Bijlage 2 Janusz Korczak over het omgaan met kinderen

- Ik herinner me een jongen die me rustig liet uitpraten toen ik verontwaardigd reageerde en me daarna vroeg: 'Mijnheer, waarom word je helemaal rood wanneer je woedend bent?'
- Ik heb medelijden met kinderen bij wie men erin geslaagd is elke opwelling van weerspanningheid te doden. Hun revoltes en aanklachten openen de weg die toegang verleent tot de meeste mysteries van een kinderziel.
- Een kind wil weten, zien, nakijken, alles wat hem onder de handen valt, uittesten. Er blijven zo nog voldoende dingen over die het op ons woord aanvaarden moet.
- 'Dat had ik van jou niet verwacht... Ik dacht dat ik je vertrouwen kon, ik heb me vergist...' Je hebt ongelijk gehad door dat te verwachten; je hebt ongelijk gehad een grenzeloos vertrouwen te schenken. Wat een pietluttige opvoeder ben je toch; je weet niet eens dat een kind een menselijk wezen is. Je bent verontwaardigd, niet omdat je in zo'n voorval een gevaar ziet voor het kind, maar omdat je bang bent voor de goede naam van je instelling, van je opvoedingssysteem, van je eigen persoonsje. In feite ben je alleen maar met jezelf begaan.
- Ik heb eens een elfjarig jongetje betrappt toen hij een meisje geheimzinnig iets toefluisterde. Ik wist dat hij verliefd op haar was. Ik merkte hoe het meisje hoogrood kleurde, even schokschouderde en verlegen het hoofd boog. Later op de dag ondervroeg ik de jongen: waarover had hij het met zijn vriendinnetje? Hij raakte helemaal niet van de wijs; heel openhartig trachtte hij zich de details van het gesprek in herinnering te brengen. 'O ja; ik vroeg haar of ze wist hoeveel zestien maal zestien was!'
- Een vakantiekolonie: we zijn in het bos en ik vertel de kinderen een verhaal. Plots zie ik een jongetje rechtstaan en weggaan, een tweede volgt zijn voorbeeld, ook nog een derde. Tot mijn grote verbazing. Achteraf verneem ik dat de eerste zijn stok onder een struik had vergeten en dat hij plots bang was geworden dat iemand die zou wegnemen. De tweede had zich aan zijn vinger gekwetst; de derde hield helemaal niet van gefantaseerde verhalen. Een volwassene zou ook het theater verlaten wanneer de show hem niet langer boeit, wanneer het hem plots te binnenvalt dat hij zijn geldbeugel in zijn overjas heeft gelaten. Of wanneer hij zich onwel voelt.
- Het spel is voor kinderen veel meer dan een soort paradijs; het is de enige ruimte waarin wij ze wat vrijheid gunnen, wat initiatief. In het spel ontdekt het kind de waarde van het onafhankelijk handelen.
- Men zegt dat er maar één maan is. Toch kan men ze overal ontdekken. 'Kijk, ik ga aan de andere kant van de muur staan. Jij blijft hier.' Ze sluiten de hekdeur. 'Zie je er één in de tuin?' 'Ja.'
- 'Ik ook. Hier zie ik er ook één.'
- Ze verwisselen hun observatieposten, gaan alles nog eens na. Nee, je kunt het niet langer loochenen. Er zijn wel degelijk twee manen.

Korczak heeft ook nog enkele tips voor opvoeders:

- Wees jezelf. Zoek je eigen weg. Leer jezelf kennen voor je er aanspraak op maakt de kinderen te kennen. Tast de grenzen van je mogelijkheden af vóór je rechten en plichten van de kinderen afbakt. Van allen die je moet begrijpen, opvoeden, onderrichten, ben jij de allereerste. Begin met jezelf.
- Er zijn vergissingen die je altijd zult begaan omdat je een mens bent, en geen machine.
- Het is je plicht mensen op te voeden, niet schapjes te fokken; werkers, geen zedeprekers. Hun lichamelijke en geestelijke gezondheid moet je voor alles ter harte gaan.

(UIT: A. Dereere, Janusz Korczak - een honderdjarige Pool. IN: *Streven*. Vlaamse editie. Jaargang 46 (1978-1979)

(Mindmap ontwikkeld door Peter te Riele)

Bijlage 3 'Kindpresident'

In de column 'Sterft de democratie met een zucht of knal?' van Sjoerd de Jong in NRC van 15 september wordt het woord 'kind-president' gebruikt om Trump aan te duiden, duidelijk bedoeld als een negatieve kwalificatie: *Zoals Gavin Newsom van Californië die de **kind-president** tot razernij drijft met persiflages op diens sociale-mediagedrag.* Vervolgens werd dit woord in het radioprogramma *Taalstaat* van 20 september uitgeroepen tot het 'woord van de week'.

Het is van belang dat wij het gebruik van het woord 'kind' kritisch bekijken. Hiertoe gaan we te rade bij Janusz Korczak. Hij ziet het kind als een volwaardig mens; het kind-zijn is geen mindere vorm van bestaan. Elk kind verdient respect, zoals ook elke volwassene dat verdient. Het kind-zijn is niet een domme of naïeve vorm van mens-zijn en volwassenen zijn niet per definitie verstandiger dan kinderen.

Maken kinderen soms domme fouten? Jazeker, maar dat doen volwassenen ook! En de domheid van volwassenen heeft helaas grotere consequenties dan die van kinderen. 'Een kind versnoept het dubbeltje dat hij gekregen heeft om een schriftje te kopen, een volwassene vergokt in het casino zijn hele vermogen', schrijft hij in zijn beroemdste boek *Hoe houd je van een kind*.

Hebben kinderen minder ervaring? Jazeker, kinderen hebben minder ervaring, vooral andere ervaring. Maar veel ervaringen kunnen het denken van volwassenen juist belemmeren in creatief denken.

Korczak schreef ook kinderboeken naast zijn vele pedagogische en medische publicaties. Zijn beroemdste kinderboek is 'Koning Matthijsje'. Een kind van 11 jaar wordt koning nadat zijn vader is overleden. Hij heeft allerlei idealen, maar al snel trapt hij in dezelfde valkuilen als volwassenen en raakt verzeild in een oorlog. Niet omdat hij kind is, maar omdat hij zich laat leiden door zijn volwassen adviseurs. Matthijsje komt tot inkeer als hij verbannen wordt naar een vrijwel onbewoond eiland.

Korczak wil hier zeker niet mee zeggen dat de wereld snel beter zal worden als kinderen de macht zouden hebben, maar hij laat scherp zien dat volwassenen niet beter in staat zijn om de wereld een plek van vrede en recht te maken dan kinderen. Integendeel! Er is geen enkel kind dat een oorlog begonnen is, schrijft hij. In al zijn werk neemt Korczak kinderen volledig serieus als volwaardige mensen.

Niet een kind-president wordt tot razernij gedreven, maar een ontoerekeningsvatbare narcistische man.

Dit bulletin wordt met de grootste zorg samengesteld. Met vragen of opmerkingen kunt u terecht bij de redactie: info@korczak.nl. Aan de informatie in dit Bulletin kunnen geen rechten worden ontleend. Copyright (c) 2025 Janusz Korczak Stichting; eindredactie: Arie de Bruin.

Lid/Donateur worden?.... graag!

Wij zijn voor onze activiteiten afhankelijk van giften van onze lid/donateurs en sponsors. Wil je lid/donateur worden, dan stellen wij dat zeer op prijs! Voor € 35,- per jaar (studenten € 17,50) kun je ons werk steunen. Je ontvangt dan jaarlijks ons jaarboek en krijgt korting bij onze activiteiten. Vanzelfsprekend is iedere donatie welkom. Je kunt ook een lidmaatschap cadeau doen. Zie: <https://korczak.nl/stichting/donatie/>. Onze stichting heeft de ANBI-status.